

UNIwersYTET
ŁÓDZKI

Profesor

Ryszard Panasiuk

Profesor Ryszard Panasiuk urodził się 28 kwietnia 1931 r. w Józefinie (powiat Włodawa, województwo lubelskie). Do szkoły średniej uczęszczał w Olsztynie i Ostródzie, gdzie uzyskał świadectwo dojrzałości. W latach 1952–1957 studiował na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu Warszawskiego, mając możliwość uczestniczenia w seminariach prowadzonych m.in. przez profesorów: Tadeusza Kotarbińskiego, Leszka Kołakowskiego i Tadeusza J. Krońskiego, który został także promotorem Jego pracy magisterskiej. Rozprawę doktorską przygotowaną pod kierunkiem profesora Bronisława Baczki obronił na Wydziale Filozoficzno-Historycznym Uniwersytetu Łódzkiego w roku 1966. Doktorat zatytułowany *Filozofia i państwo. Studium myśli polityczno-społecznej lewicy heglowskiej i młodego Marksa* poświęcony był młodszej szkole Hegla. Habilitował się na Uniwersytecie Warszawskim na podstawie pracy *Dziedzictwo heglowskie i marksizm* w roku 1979. Tytuł profesora nadzwyczajnego otrzymał w roku 1982, profesora zwyczajnego – w roku 1989.

Działalność naukowo-dydaktyczną rozpoczął w 1957 r. jako asystent prowadzący zajęcia z logiki w Katedrze Filozofii kierowanej przez profesora Narcyza Łubnickiego na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Od 1959 r. aż do przejścia na emeryturę pozostał związany z Uniwersytetem

Łódzkim przechodząc kolejne szczeble kariery akademickiej. W roku 1966 otrzymał stanowisko adiunkta, a w 1969 został mianowany docentem. W tym samym roku został kierownikiem Katedry Filozofii. Po powołaniu Instytutu Filozofii w roku 1970 był zastępcą dyrektora Instytutu, natomiast od roku 1975 jego dyrektorem. Funkcję tę piastował do 1981 r., kiedy to Instytut Filozofii został rozwiązany, a w jego miejsce funkcjonować zaczęły samodzielne katedry – Profesor Panasiuk od 1981 r. kierował Katedrą Filozofii. Po restrukturalizacji katedr filozoficznych UŁ i reaktywowaniu Instytutu Filozofii – co nastąpiło w 2001 r. – Profesor obejmuje kierownictwo nad nim.

Profesor Ryszard Panasiuk wypromował dziewięciu doktorów, z których sześciu uzyskało habilitacje, a dwóch tytuły profesorskie; był także promotorem dwóch doktorów honorowych Uniwersytetu Łódzkiego: ks. prof. Józefa Tischnera oraz prof. Andrzeja Walickiego. W roku 2001 ukazała się nakładem Wydawnictwa UŁ Księga Jubileuszowa *Rozum w dziejach* dedykowana Profesorowi przez grono przyjaciół, uczniów i współpracowników.

Wieloletnią pracę naukową i dydaktyczną na Uniwersytecie Łódzkim łączył Profesor Ryszard Panasiuk z działalnością w licznych instytucjach naukowych, krajowych i zagranicznych. Od 1969 r. był członkiem Komitetu Nauk Filozoficznych PAN. Przez wiele kadencji zasiadał w Zarządzie Głównym Polskiego Towarzystwa Filozoficznego. Od 1998 r. jest członkiem Łódzkiego Towarzystwa Naukowego. Uczestniczy w pracach międzynarodowych towarzystw naukowych zrzeszających badaczy filozofii Hegla, Schellinga i Feuerbacha (Internationale Hegel-Gesellschaft; Internationale Schelling-Gesellschaft; Internationale Gesellschaft der Feuerbach-Forscher; Hegel Society of America).

Spośród dłuższych stażów studyjnych, jakie odbywał, wymienić trzeba pobyt w Sorbonie w latach 1966–1967, w Ruhr-Universität Bochum (1979), a także w Justus-Liebig-Universität w Gießen (1985), w Bayerische Akademie der Wissenschaften w Monachium (1985), w Gesamthochschule w Kassel (1992). Spośród miejsc odczytów wygłoszonych przez Profesora Panasiuka wymienimy takie ośrodki uniwersyteckie, jak: Ruhr-Universität Bochum, Justus-Liebig-Universität w Gießen, Uniwersytet w Lipsku, Uniwersytet w Jenie, Uniwersytet w Tbilisi, Uniwersytet w Maceracie, Uniwersytet Lyon III, Uniwersytet w Nantes, Uniwersytet w Szegedzie.

Zasługą Profesora Ryszarda Panasiuka jest też zainicjowanie realizowanej przez wiele lat i nader cennej dla naszego uniwersyteckiego środowiska filozoficznego współpracy z Zentrum für Philosophie und Grundlagen der Wissenschaft Uniwersytetu Justusa Liebiga w Gießen (początek tym kontaktom dały pierwsze spotkania – na przełomie lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych – z naukowcami z Uniwersytetu w Gießen: profesorami Odo Marquardem, Hansem-Michaeliem Baumgartnerem i doktorem Peterem Probstem).

Główny obszar zainteresowań naukowych Profesora Ryszarda Panasiuka związany jest od lat z klasyczną filozofią niemiecką, a w szczególności z myślą Hegła i jego szkoły, z Schellingiem, a także Kantem. Badania, jakie prowadził, należą do różnych rejonów problemowych: od filozofii politycznej poprzez filozofię przyrody po filozofię człowieka. Wiele spośród swych prac poświęcił problemom marksizmu, jak również filozofii polskiej XIX w. – zwłaszcza w aspekcie jej duchowego pokrewieństwa i odniesień do niemieckiej tradycji filozoficznej. Jako historyk myśli filozoficznej szczególną wagę przywiązuje do jej związków i relacji z kulturowym podłożem, w jakim się rozwija i którego jest swoistym świadectwem. Do owych warunków należy przede wszystkim tło społeczno-polityczne oraz konteksty: cywilizacyjny i naukowy, których należyte uwzględnienie uznaje za nieodzowny warunek właściwego prowadzenia prac badawczych.

Niezależnie od pracy naukowej czy może raczej w niejkiej korespondencji z nią Profesor Panasiuk poszczycić się może licznymi osiągnięciami w zakresie dydaktyki oraz działalności organizacyjnej i wychowawczej. Brał udział w wielu sesjach naukowych – krajowych i zagranicznych – jako ich współorganizator bądź uczestnik. To dzięki niemu łódzki ośrodek zyskał uznanie jako aktywna i dynamicznie rozwijająca się placówka naukowa. Warte refleksji i respektowania są też przemyslenia Profesora będące efektem wielu lat pracy dydaktycznej. Pytanie o metodę, program czy cel nauczania filozofii jest, jak wskazuje Profesor Panasiuk, skorelowane z odpowiedzią na pytanie o sam przedmiot filozoficznego namysłu. Odpowiedź na pierwsze pytanie jest zależna od rozstrzygnięć teoretycznych będących udziałem nauczyciela filozofii, czasem nawet nie do końca uzewnętrznianych, ale o tyle rzeczywistych, że kryjących w sobie określone zainteresowania i preferencje, dających wyraz konkretnym umiejętnościom, odzwierciedlających stopień przygotowania teoretycznego, a także świadczących o orientacji światopoglądowej obydwu uczestników procesu kształcenia: wykładowcy i studenta. Wdrażanie

do miłowania mądrości nie jest zatem procesem całkowicie zobiektywizowanym ani jednostronnym, gdyż powinno respektować dialogiczne realia, w jakich się odbywa; jest to sytuacja współuczestnictwa w rozmowie z myślicielami, których teksty winny przemówić do adepta filozofii – nie wedle gotowych konwencji, lecz w sposób autentyczny, wielorako, a przy tym atrakcyjnie. Pomocny jest w tym nauczyciel, odgrywający rolę nie tyle osoby narzucającej swe opinie, ile tego, kto zachęca do podążania za myślą, do podejmowania systematycznych i wciąż doskonalonych wysiłków na rzecz ożywiania kontekstu kulturowo-intelektualnego, jaki pierwotnie, w minionych już epokach, towarzyszyć musiał jej narodzinom. Ta wspólna lektura – realizowana w atmosferze partnerskiego dialogu między nauczycielem a uczniem – owocuje wciąż dojrzalszym i pełniejszym odczytaniem sensów, jakimi przemawia tekst filozoficzny. Sens wyłaniający się podczas lektury ujawnia swą polifonię, przy czym nie jest to jego wada, towarzysząca mu bowiem wieloznaczność stanowi raczej o jego bogactwie i daje sposobność odkrywania go – po wielekroć i wciąż na nowo. Wszyscy, którzy mieli okazję uczestniczyć w seminariach Profesora Panasiuka, doświadczyli wagi i wartości czytanych tam tekstów, które przy każdej kolejnej lekturze zyskiwały nowy wymiar i rozbłyскиwały coraz ciekawszym światłem sensu.

Do najbardziej znanych prac Profesora należą monografie: *Filozofia i państwo. Studium myśli polityczno-społecznej lewicy heglowskiej i młodego Marksa – 1838–1843* (1967), *Lewica heglowska* (1969), *Feuerbach* (1972 i 1981), *Dziedzictwo heglowskie i marksizm* (1979), *Hegel i Marks. Studia i szkice* (1986), *Schelling* (1987), *Filozofia: historia i współczesność. Studia, odczyty, eseje* (2001), *Przyroda – Człowiek – Polityka. Z dziejów filozofii niemieckiej XVIII/XIX wieku* (2002). Profesor Panasiuk opublikował także około 180 artykułów i rozpraw w czasopiśmie krajowych i zagranicznych.

